

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВІДГОДІВЛІ МОЛОДНЯКУ КРОЛІВ

Л. В. Онищенко, к. с.-г. н., доцентка

Миколаївський національний аграрний університет (м. Миколаїв, Україна)

IMPROVEMENT OF TECHNOLOGY FOR FEEDING YOUTH RABBITS

L.V. Onyshchenko

Mykolaiv National Agrarian University (Mykolaiv, Ukraine)

Наведено дані щодо росту та розвитку молодняку кроликів. Розглянуто методи створення порід кроликів, вивчено обсяг селекційної роботи та породи для покращення її генофонду в напрямку підвищення якості м'яса зі збереженням початкового походження, породи та екстер'єру.

Постановка проблеми. Кролівництво – важлива галузь тваринництва, яка здатна швидко забезпечити населення країни дієтичним м'ясом та цінними шкурками. За калорійністю м'ясо кролика випереджає курятину і яловичину, але поступається свинині. Відповідно, м'ясо кролика містить значно менше жиру, ніж яловичина і свинина [3]. Пріоритет дієтологи віддають м'ясу кролика не тільки через його високу калорійність і низький вміст жиру, але і через його значно більшу засвоюваність білка, ніж у інших тварин. Людина здатна засвоїти до 90 % білка з м'яса кролика. Безперечним лідером за харчовою цінністю є кролятина. Якщо оцінювати цей показник за 100-бальною системою, м'ясо кролика отримує 81–83 бали, а м'ясо інших видів тварин – 50–60 балів [2].

Аналіз основних досліджень публікацій. Головним завданням кролівників сьогодні є саме забезпечення та впровадження новітніх технологій, спрямованих на збільшення виробництва високоякісної кролівницької продукції. До факторів, що суттєво впливають на низьку виживаність кролів, належать: раціон, генетичні особливості та умови утримання [1].

За напрямом продуктивності кролів поділяють на три основні групи: м'ясні, м'ясо-шкуркові та пухові. За довжиною волосяного покриву: коротковолосі, середньо-волосі та довговолосі. За живою вагою та розмірами породи поділяють на: великі (5 кг і більше), середні (2,5-4,5 кг) та дрібні (менше 2,5 кг). Також їх досить часто використовують як лабораторних тварин при проведенні досліджень у медичній сфері [2].

Таким чином тема «Удосконалення технології відгодівлі молодняку кролів, є надзвичайно актуальною, будь-яка форма власності, яке займається вирощуванням спеціалізованих м'ясних порід кролів, якісний ремонт поголів'я – одне з найважливіших завдань, щодо покращення продуктивності тварин і підвищення рентабельності галузі [5].

Мета досліджень – вивчення технології відгодівлі молодняку кролів, закономірності змін абсолютних, середньодобових, відносних приростів

Матеріали і методика. Науково-господарський дослід з вивчення ефективності використання універсального комбікорму для кролів при вирощуванні на м'ясо проводився в умовах сільськогосподарського виробничого кооперативу агрофірми «Миг-Сервіс-Агро» Миколаївського району Миколаївської області.

Для науково-господарського дослідження було сформовано 2 групи за принципом пар-аналогів, відібрали 40 голів (по 20 голів в кожній групі) лактуючих кролематок каліфорнійської породи. Тварини першої групи були контрольними, а другої дослідними, дослідний період тривав 56 днів (табл. 1).

Таблиця 1. Схеми науково-господарського дослідження

Група	Кількість тварин	Основний період (56 діб)
I контрольна	20	ПК до 21 доби (17 % протеїну, 15 % клітковини); З 35 до доби – ПК-94 «Відгодівля» (15 % протеїну, 16 % клітковини).
II дослідна	20	ПК до 21 доби (17 % протеїну, 15 % клітковини); З 35 до доби – ПК-94 «Відгодівля» (16 % протеїну, 17,5 % клітковини).

Кролі підбиралися до груп за живою масою, за віком та фізіологічним станом. Усі тварини отримували комбікорм з преміксом без обмеження, також мали вільний доступ до води.

Тварини контрольної групи утримували у клітках з гніздами, де крільчиха отримували повнораціонний комбікорм ПК-92, а після відйому на 35 добу переводили на відгодівельний комбікорм ПК-93.

В дослідній групі після окролу на 21-у добу кроленята розпочинають переходити на сухий корм, а після відсадження на 35 добу отримували універсальний комбікорм. Утримували кролів контрольної і дослідної груп в окремих клітках з однаковими умовами, які відповідали зоотехнічним умовам.

Вивчали інтенсивність росту і розвитку кроленят за динамікою живої маси, тобто визначали абсолютний, середньодобовий і відносний прирости при відгодівлі на м'ясо [2].

Для підвищення продуктивності кролів, ефективного використання кормів і збереженість поголів'я необхідна збалансована годівля. В раціонах потрібно враховувати потреби у поживних речовинах при врахуванні фізіологічного стану [7]. У господарстві досить часто використовують

однакову рецептуру раціонів для усіх технологічних груп тварин. Тому актуальною метою при оптимізації відгодівлі і покращення економічних показників галузі кролівництва є використовувати універсального комбікорму для усіх технологічних груп [9].

Забезпеченість організму необхідною кількістю поживних, мінеральних та біологічно активних речовин – є запорукою високої продуктивності тварин. Кролі надзвичайно чутливі до збалансованості раціону, особливо в ранньому віці, адже в період відгодівлі від 35 до 120 діб, вони збільшують свою масу приблизно втричі [5].

Для годівлі кролів у СВК АФ «Миг-Сервіс-Агро» використовують три види комбікормів: передстартовий, стартовий, лактаційний для лактуючих самок з вмістом 17 % протеїну, 15 % клітковини, а для відгодівлі молодняку з вмістом 15 % протеїну, 16 % клітковини і досліджуваний універсальний комбікорм містив 16 % протеїну, 17,5 % клітковини (табл.2).

Таблиця 2. Структура раціонів для різних технологічних груп, %

Компонент	ПК-92 лактація	ПК-93 відгодівля	ПК-94 універсальний
Зернові (ячмінь, овес, пшеничні висівки, кукурудза)	29,0	37,3	37,8
Гранули борошна трав'яного (люцернового)	19,0	16,0	16,0
Шроти соняшкові та соєві	26,5	24,0	18,5
Буряк кормовий	17,0	15,0	20,0
Премікс	1,0	1,0	1,0
Соняшникова олія, метіонін, лізін, кухона сіль, крейда	7,5	6,7	6,7

За даними таблиці 3, аналізуючи вікову динаміку живої маси кроликів на відгодівлі видно невелике відставання в рості тварин дослідної групи відповідно в 5–6 тижневому віці, що визвано адаптацією в період відлучення від маток.

**Таблиця 3. Динаміка живої маси молодняку кролів при відгодівлі, г
(n=10)**

Вік, доба	Група	
	контрольна	дослідна
21	340±0,009	344±0,0132
28	596±0,014	650±0,06
35	1029±0,018	1036±0,017
42	1260±0,026	1270±0,016
49	1567±0,022	1582±0,023
56	1800±0,028	1975±0,026
63	2125±0,023	2288±0,067
70	2410±0,021	2648±0,066
77	2682±0,015	3008±0,016

Примітка: рівень достовірності порівняно з контрольною групою – * - P>0,95; ** - P >0,99

У віці 49 діб визначено майже рівні показники живої маси контрольної – 1567 г і дослідної груп – 1582 г, але до 77-ї доби молодняк кролів на відгодівлі у дослідній групі мав більш високий приріст живої маси. Жива маса кролів дослідної групи була на рівні – 3008 г, а у контролі – 2682 г, що на – 326 г більше.

Отже, застосування універсального комбікорму призвело до збільшення живої маси на 12,2 %. Ріст та розвиток кролів починаючи від народження до повного фізіологічного дозрівання проходять неоднаково. Характерною рисою для молодого організму є висока інтенсивність росту, швидке накопичення живої маси та високий середньодобовий приріст в перші місяці життя. Закономірним є їх зниження зі збільшення віку та дозріванням організму [6].

Поряд з вище зазначеними показниками, більш широке уявлення про ріст і розвиток молодняку кролів надають їх лінійні проміри будови тіла (табл. 4).

Таблиця 4. Екстер'єрні показники молодняку кролів, (n=3)

Промір	Група	
	контрольна	дослідна
у віці п'яти тижнів		
Довжина тулубу (см)	22,41±0,23	23,88±0,41*
Обхват грудей за лопатками (см)	18,78±0,25	20,67±0,29*
Індекс збитості, %	83,80±1,26	86,55±0,86*

у віці вісім тижнів		
Довжина тулубу (см)	30,84±0,36	31,06±0,57
Обхват грудей за лопатками (см)	23,62±0,28	24,18±0,28
Індекс збитості, %	76,59±1,09	77,85±0,49
у віці одинадцять тижнів		
Довжина тулубу (см)	40,04±0,38	40,81±1,14
Обхват грудей за лопатками (см)	26,55±0,49	28,02±0,43
Індекс збитості, %	66,31±1,47	68,66±1,47

Проведені дослідження показали, що використання інтенсивності росту молодняку можна розглядати як допоміжні фактори оцінки фенотипових особливостей для прогнозування живої маси, виходячи із значень початкового періоду вирощування.

Так, порівняно з молодняком контрольної групи, кролі дослідної групи у віці п'яти тижнів мали перевагу за довжиною тулуба на 1,47 см (5,0%, $P \geq 0,95$), шириною грудей на 1,69 см (5,7%, $P \geq 0,95$) відповідно.

Визначали екстер'єрні показники молодняку кроликів каліфорнійської породи використанні стандартного і універсального комбікорму, відповідають стандарту породи м'ясного напрямку і мають міцну конституцію і добре розвинений кістяк і м'язову тканину.

Дані таблиці свідчать, що в період відгодівлі не значна різниця показників промірів будови тіла молодняку кролів.

У віці 11 тижнів предзабійний період обхват грудей за лопатками дослідної групи був вищим за контрольну, різниця була – 5,53 %, за індексом збитості дослідні тварини мали показник 68,66 %, що на 2,35 % вище контрольних тварин (рис. 1).

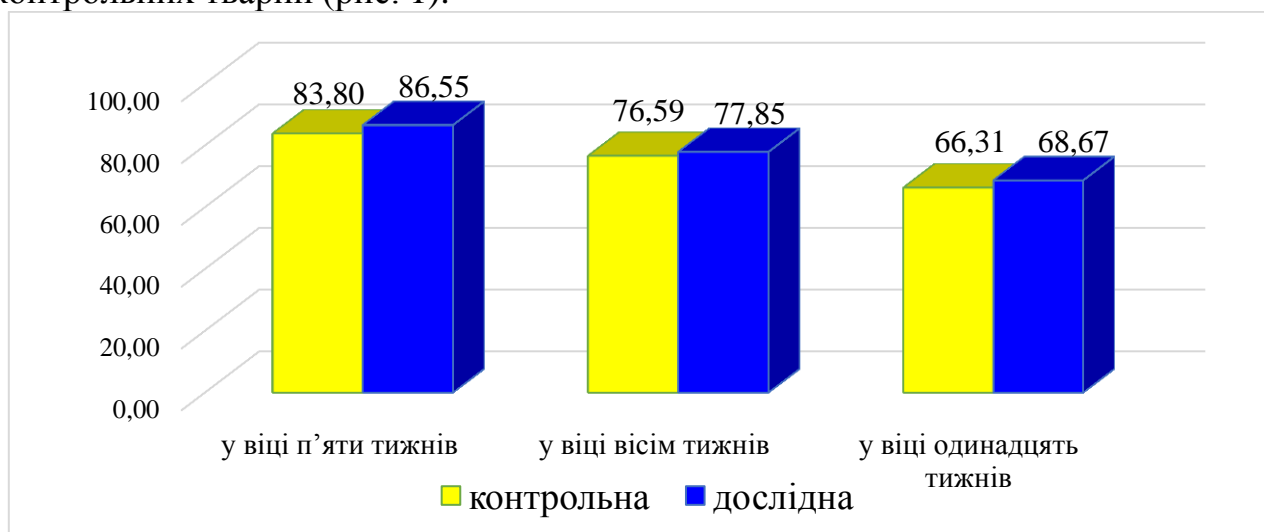

Рис. 1. Індекс збитості молодняку кролів, %

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, результати науково-господарського дослідження засвідчили позитивний вплив універсального комбікорму на приріст живої маси кролів. Встановлено, що за показниками продуктивності тварини дослідних груп переважали своїх аналогів із контрольної. Найвищі темпи росту спостерігалися у кролів спеціалізованих м'ясних порід у період дорощування — з 31-го по 60-й день. Надалі інтенсивність росту помітно знижувалася, що свідчить про економічну недоцільність відгодівлі м'ясних порід після 75-денного віку через підвищення витрат кормів і, відповідно, собівартості продукції.

Список використаних джерел

1. Дудаш А. В. Кролівництво – швидко відновлювана галузь тваринництва / А. В. Дудаш та ін. Мукачево. 2010. 42 с.
2. Пабат В. О., Вінничук Д. Т., Гончаренко І. В., Агій В. М. Кролівництво з основами генетики та розведення : навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2018. 164 с.
3. Коцюбенко Г. А., Погорєлова А. О., Коцюбенко В. І. Взаємозв'язок інтенсивності формування живої маси кролів із продуктивністю та відтворювальними якостями. *East European Science Journal*. 2018. Вип. 1. № 29. С. 54-58
4. Коцюбенко Г. А. Ефективність прилиття крові порід бельгійський велетень та новозеландська біла при покращенні продуктивних якостей кролів породи сірий велетень. *Ефективне тваринництво*. 2011. № 8. С. 44–45.
5. Бойко О. В., Уманець Р. М., Гончар О. Ф., Зламанюк Л. М., Уманець Р. М. Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва. Чорнобай КПП : Навч. посібник, 2024. 483 с.
6. Чичик Р. М. Перетпавність корму, обмін речовин та продуктивні якості молодняка кролів за різних рівнів обмінної енергії і сирого протеїну в комбікормів : автореф. дис. ... канд. с.-г. наук : спец. 06.02.02. Київ, 2006. 20 с.